

Tips om je resultaten op groeps- en leerlingniveau te analyseren met LIB

In dit document vind je vragen die je kunt stellen om de data op groepsniveau beter te duiden. We beginnen met alle vakgebieden naast elkaar, vervolgens zoomen we in op de verschillende vakgebieden waarbij we ook inzoomen op de ontwikkeling van individuele leerlingen. Per vraag geef ik voorbeelden, gebruikmakend van LIB. Als je met behulp van vragen de data vanuit het leerlingvolgsysteem en andere data goed hebt geanalyseerd kun je je richten op de oorzaken en uiteindelijk de doelen en acties voor de komende periode.

Alle vakgebieden naast elkaar

We beginnen met twee vragen die een globaal beeld geven, een eerste indruk, van alle vakgebieden. Het is namelijk niet verstandig meteen in te zoomen op afzonderlijke vakgebieden. Als je leerlingen bijvoorbeeld bovengemiddeld scoren bij rekenen-wiskunde, dan is dat een aanwijzing dat zij waarschijnlijk voldoende mogelijkheden hebben om ook bij andere leergebieden goede scores te halen. Als één vakgebied behoorlijk minder wordt gemaakt dan de andere gebieden, is een interventie op dat bepaalde vakgebied wellicht noodzakelijk. Als alle vakgebieden op eenzelfde niveau liggen, zijn vakspecifieke interventies minder voor de hand liggend.

Vraag 1: Hoe verhouden de verschillende vakgebieden zich ten opzichte van elkaar? Bij welke vakgebieden zijn de doelen wel/niet behaald?

Rekenen Wiskunde	Begrijpend Lezen	Spelling niet-ww	DMT
Niveau	Niveau	Niveau	Niveau
III	IV	III	
III	III	I	
IV	IV	IV	
I+	II	I+	
II	III	II	
I	I+	I	
II	III	II	
I+	III	II	
I+	III	IV	
III	II	II	
IV	IV	IV	V
I	I+	I	
I	IV	III	IV
I+	II	I+	
I+	II	II	
	IV	III	V-
I+	III	I+	
I	II	II	
I+	II	I+	
I	II	IV	
III	I	IV	V

20 van 22
21 van 22
21 van 22
4 van 22

I+
II
I
V-

Bij **groepsoverzicht totaal** (klik op het oogje voor de gewenste niveaucodering) kun je snel een overzicht krijgen van de verschillende vakgebieden en kun je zien welke vakgebieden afwijken. In dit voorbeeld van groep 5 (de namen zijn weggelaten) zie je dat begrijpend lezen minder goed wordt gemaakt dan rekenen-wiskunde en spelling niet-werkwoorden.

Vraag 2: Hoe zit het met de spreiding van de resultaten?

Met een gemiddelde score per groep kun je voor een hele groep wel zien of de score op/boven het landelijk gemiddelde of de schoolambitie scoort. Zo'n score zegt niet alles, zeker niet bij kleine groepen leerlingen (onder de 12). Het kan bijvoorbeeld zomaar zo zijn dat enkele leerlingen met extreem hoge scores het gemiddelde omhoog trekken. Als je naast het gemiddelde ook kijkt naar de spreiding (het percentage I t/m V-scores of A t/m E-scores) is goed te zien wat de verschillende niveaus zijn in een groep. Zo kan het zomaar zijn dat een groep die gemiddeld goed scoort toch een hoog percentage V-leerlingen heeft.

Bij het **groepsrapport** voor elk vakgebied (klik weer op het oogje voor de gewenste niveaucodering) is te zien wat de verdeling is in de verschillende niveaus. Als je met je muis over de balk gaat, zie je de verschillende percentages

*In dit voorbeeld (**Groepsrapport begrijpend lezen**) zijn de volgende percentages af te lezen. 4,5% V - 22,7% IV, 27,3 % III, 31,8 % II, 4,5 % I en 9,1 % I+. De gemiddelde score van II (zie vraag 1) zegt dus niet alles; want er zijn relatief weinig leerlingen met een hoge score.*

VERDELING



Als je deze twee vragen hebt beantwoord heb je een globaal overzicht van je resultaten op de laatste LIB-toetsen. Je kunt dan ook deze vraag snel beantwoorden.

Vraag 3: Komt dit algemene beeld overeen met de indruk die je hebt van je groep? Zie je iets gek of onverwachts?

Op basis van deze conclusie ga je bepalen op welk vakgebied je als eerste wilt inzoomen.

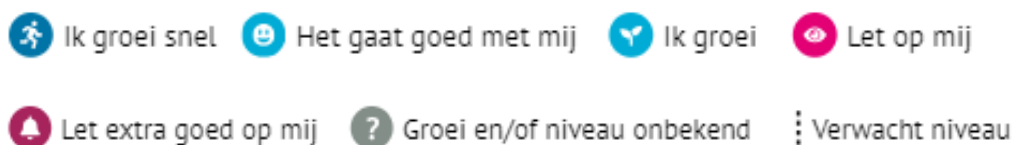
Per vakgebied

Per vakgebied gebruik je onderstaande analysevragen. Begin met het vakgebied waar je het meest nieuwsgierig naar bent, bijvoorbeeld omdat de resultaten onverwacht zijn, of omdat de doelen niet behaald worden.

Vraag 1: Hoe zijn de leerlingen gegroeid ten opzichte van het vorige toetsmoment?

Streef op groepsniveau tussen twee toetsen minimaal naar een groei die overeenkomt met de landelijke/verwachte groei. In welke mate verschilt de groei van individuele leerlingen? Welke leerlingen groeien veel / nauwelijks in vaardigheid? Door deze vragen te beantwoorden kun je goed bepalen welke specifieke groepen leerlingen meer of minder van het onderwijsaanbod profiteren.

Bij het **groepsrapport** voor elk vakgebied (klik weer op het oogje voor de gewenste niveaucodering) zie je in welke mate de leerlingen gegroeid zijn tussen twee toetsmomenten. CITO LIB gebruikt daarvoor de volgende codering.



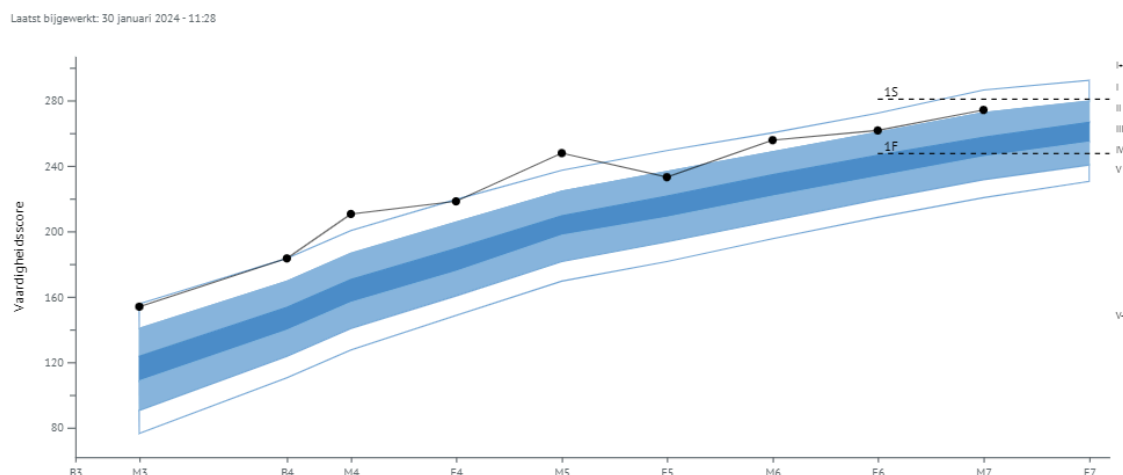
In onderstaand voorbeeld (**Groepsrapport rekenen-wiskunde**) zie je in 1 oogopslag welke groei de leerlingen hebben doorgemaakt. Door op 'naam', 'groei' of 'toon verwacht niveau' kun je de gegevens ordenen volgens wens.

VERDELING



februari 2025, Drs. Martin Ooijevaar, directeur onderwijs

Ga niet te rigide om met de groei in vaardigheidsscores of niveauwaardes. Het is namelijk goed om je te realiseren dat een bepaalde vaardigheidsscore binnen een bepaalde foutmarge valt. Het is daarom belangrijk om de trend te bekijken over meerdere leerjaren. Dit kun je makkelijk doen door op de naam van de leerling te klikken. Je ziet dan het **leerlingrapport** voor de betreffende leerling (zie voorbeeld hieronder)



Voor alle leerlingen is dit zichtbaar in **Groepsoverzicht toets**. Als je op het oogje klikt, kun je naast de gewenste niveaucodering ook leergroei aanvinken. Je krijgt dan onderstaand overzicht. In dit voorbeeld is te zien dat de leerlingen met een IV en V score op de laatste toets niet volgens verwachting groeien.

Voornaam	Achternaam	<	Medio 2019-2020 Niveau	Eind 2019-2020 Niveau	Medio 2020-2021 Niveau	Eind 2020-2021 Niveau	>	✓
Lieke	Huisman		IV	V	V	V		✓
Celia	Hardin		IV	V	IV	IV		✓
Joyce	Haas		III	III	IV	IV		✓
Janou	Kurvers		IV	IV	IV	IV		✓
Chantal	Michels		IV	IV	IV	IV		✓
Giorgio	Hashad		V	IV	IV	IV		✓
Remy	Horvath		IV	III	IV	IV		✓
Jill	Zerns		IV	IV	IV	III		✓
Bruno	Haynes		II	II	II	III		✓
Djordy	Gaertner		III	III	II	III		✓
Ivanka	Boss		II	II	II	II		✓
Sevim	Mankoc		II	II	II	II		✓
Anne	Hassel		II	I	II	II		✓
Raoul	Hoemoez		II	II	II	II		✓
Rick	Kalien		III	II	I	I		✓
Robert	Jetten		I	I	II	I		✓
Dylan	Lardinois		I	II	II	I		✓
Shelly	Cortenraad		III	III				✓
Yvonne	Lardinois		II	II	II			✓

februari 2025, Drs. Martin Ooijevaar, directeur onderwijs

Vraag 2: Hoe scoort je groep in vergelijking met andere data?

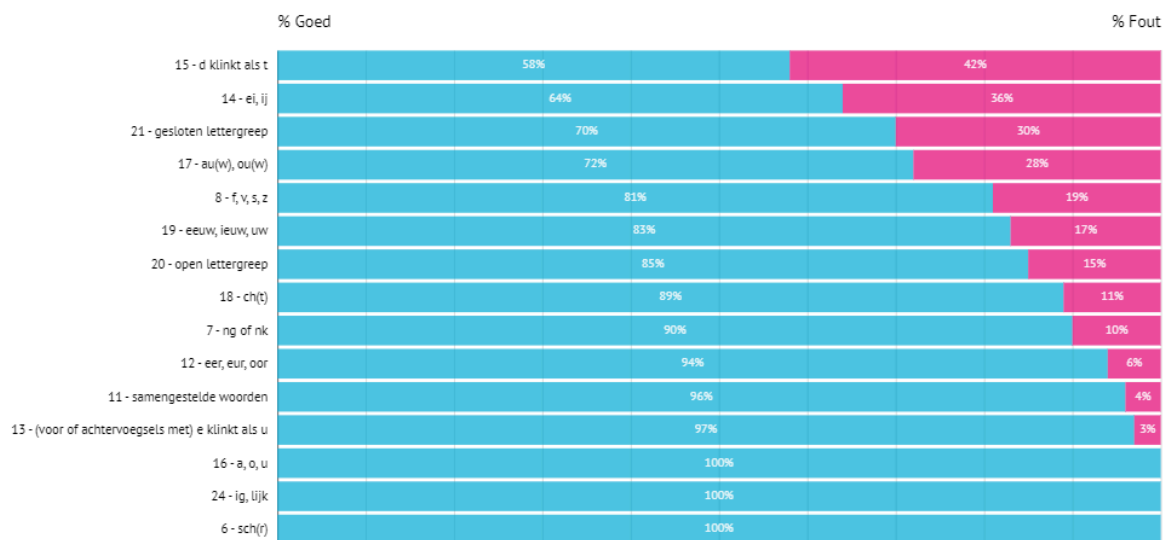
CITO-toetsen zijn landelijk genormeerd en geven een beeld van het vaardigheidsniveau van de leerlingen ten opzichte van andere leerlingen. Met methodegebonden toetsen kun je na een bepaalde periode inschatten of de aangeboden kennis en vaardigheden worden beheerst. De combinatie van CITO-toetsen en de methodetoetsen geven je een completer beeld van de vorderingen van je leerlingen. Het wordt nog completer als je ook andere gegevens erbij betreft zoals leerlingwerk of portfolio's.

Vraag 3: Zijn er specifieke domeinen/leerdoelen waarop je groep hoger of lager scoort dan verwacht?

Begin met deze analyse op groepsniveau. Wat je in de gehele groep kunt aanpakken is makkelijker te organiseren dan een aanpak op individueel niveau. Als je dit hebt gedaan, kun je inzoomen op individuele leerlingen waarover je meer wilt weten.

In de detailanalyses van de verschillende vakgebieden kun je op groepsniveau **(detailanalyse groep)** en leerlingniveau **(detailanalyse leerling)** de scores op verschillende domeinen of categorieën zien.

Let op: Subscores op een toets hebben zeker op leerlingniveau over het algemeen nauwelijks waarde aangezien er te weinig vragen zijn om er iets betrouwbaars over te zeggen. Betrouwbaarder is om te kijken naar methodegebonden toetsen, leerlingwerk of een diagnostisch gesprek.



Voorbeeld detailanalyse groep - spelling niet-werkwoorden

februari 2025, Drs. Martin Ooijevaar, directeur onderwijs



Voorbeeld detailanalyse leerling - rekenen-wiskunde

Vraag 4: Welke leerlingen hebben de doelen niet behaald?

Nu gaan we inzoomen op de leerlingen. Welke leerlingen hebben de doelen niet behaald? Wat weet je al over die leerlingen? We gebruiken alle data die we beschikbaar hebben om hier iets over te zeggen. Een score op één toets is hierbij niet genoeg. Gebruik bij voorkeur meer dan drie verschillende soorten data (bijv. LIB-resultaten afgelopen toetsmomenten, laatste methodetoetsen en recente observaties). Als de bewijzen niet met elkaar overeenkomen, zul je voor die leerling meer bewijs moeten verzamelen. Als dat bewijs niet voorhanden is met de bestaande data, zul je de komende weken (bijvoorbeeld via een diagnostisch gesprek) erachter moeten komen.

Ik heb alle vragen beantwoord, en nu?

Als je al deze vragen hebt beantwoord, kun je voor jezelf de conclusie formuleren. Als je de conclusie scherp hebt, geeft dit veel richting aan de oorzaakanalyses (met het visgraatmodel) en de uiteindelijke doelen en acties voor de komende periode.

Hieronder staat een voorbeeld uitgewerkt van een groepsanalyse (alle vakgebieden en rekenen-wiskunde) door (fictieve) leerkracht Sanne. Dit staat in relatie met de hierboven gebruikte voorbeelden uit LIB. Er is gebruik gemaakt van het [lege format groepsanalyse](#). Sommige voorbeelden zijn wat uitgebreider beschreven om wat meer context te geven. Bepaal met elkaar op school welk type verslaglegging (beknopt, maar toch diepgaand genoeg) gewenst is.

Stap 1: Data verzamelen

Data-analyse: Eerste indruk alle vakgebieden

1. Hoe verhouden de verschillende vakgebieden zich ten opzichte van elkaar? Bij welke vakgebieden zijn de doelen wel/niet behaald?
<i>technisch lezen: ambitie behaald. 90% leerlingen leest op niveau.</i> <i>begrijpend lezen: ambitie behaald. 85% heeft III of hoger, 5% V</i> <i>rekenen: ambitie niet behaald. 40% heeft III of hoger, 25% V</i> <i>taalverzorging: ambitie behaald. 75% heeft III of hoger, 15% V</i>
2. Hoe zit het met de spreiding van de resultaten?
<i>Voor alle vakgebieden is de spreiding klein, behalve voor rekenen. Enkele hoge scores, veel scores net tot ver onder de norm.</i>
3. Komt dit algemene beeld overeen met de indruk die je hebt van je groep? Zie je iets geeks of onverwachts?
<i>Het beeld komt voor alle vakgebieden overeen. Voor rekenen zijn de vele scores onder de norm onverwachts.</i>
Algemene eerste conclusie. Op welk vakgebied wil je als eerste inzoomen?
Rekenen

Data-analyse per vakgebied

Vakgebied: Rekenen-wiskunde

1. Hoe zijn de leerlingen gegroeid ten opzichte van het vorige toetsmoment?
<i>Op groepsniveau is de groei minder dan het landelijk gemiddelde. Vooral leerlingen die een IV en V hebben, laten een onder gemiddelde groei zien.</i>
2. Hoe scoort je groep in vergelijking met andere bronnen (methodegebonden toetsen, observaties, leerlingwerk,)?
<i>Over het algemeen maken de meeste leerlingen de methodetoetsen voldoende tot goed. LIB-rekenen wordt minder goed gemaakt dan de methodetoetsen. Dat geldt met name voor de leerlingen die onder de norm scoren.</i>
3. Zijn er specifieke domeinen/leerdoelen waarop je groep hoger of lager scoort dan verwacht?
<i>Over het algemeen maakt de gehele groep opgaven rondom vermenigvuldigen en met name meten en meetkunde minder goed dan de andere onderdelen. De leerlingen met een IV en V hebben hier ook meer moeite mee.</i>
4. Welke leerlingen hebben de doelen niet behaald? (combinatie alle data)
<i>Carmen, Jordan, Rita en Ingo hebben de doelen niet behaald. Linde op LIB niet, maar op basis van andere data is te concluderen dat zij zich goed ontwikkelt en dat er geen verdere analyses nodig zijn anders dan de analyses op groepsniveau.</i>
Welke (voorlopige) conclusies kun je trekken op groepsniveau? Op subgroep niveau? Op individueel niveau?
<i>Op de LIB toetsen groeien 50% van de leerlingen minder dan verwacht. De rekendoelen worden over het algemeen wel goed beheerst (methodes en observaties) al is dat bij vermenigvuldigen en meten en meetkunde wat minder het geval. Bij Jordan, Rita en Ingo vallen deze domeinen nog duidelijker op. Carmen behaalt de doelen op het domein verhoudingen nog niet.</i>

Je zou bovenstaande antwoorden ook anders in beeld kunnen brengen (zie voorbeeld)

	LIB	methode/observaties	domeinen niet behaald	verdere analyse nodig?
groep		doelen 85% behaald	meten en meetkunde vermenigvuldigen	ja, meten en meetkunde en vermenigvuldigen
Carmen		doelen 65% behaald	verhoudingen	ja, op gebied verhoudingen
Jordan, Rita		doelen 40% behaald	meten en meetkunde vermenigvuldigen	ja (meenemen in groepsanalyse)
Linde		doelen 95% behaald	-	geen
Ingo		doelen 40% behaald	meten en meetkunde vermenigvuldigen	ja (meenemen in groepsanalyse)



Ik groei snel



Het gaat goed met mij



Ik groei



Let op mij

Stap 2: Data integreren

Welke patronen vinden we in de data? Op groeps- en leerlingniveau?

Welke onderzoekssignalen halen we eruit? Op groeps- en leerlingniveau?

Vakgebiedoverstijgend / per vakgebied

Voor technisch lezen, lezen met begrip en taalverzorging worden de doelen behaald voor alle leerlingen. Nadere analyses zijn niet nodig; de huidige aanpak zoals verwoord in de kwaliteitskaart bij basisondersteuning volstaat voor alle leerlingen.

Voor rekenen-wiskunde zijn er onderzoekssignalen.

Ik wil onderzoeken waarom de doelen voor meten en meetkunde en de basisbewerkingen rondom vermenigvuldigen niet worden behaald, met in het bijzonder voor Jordan, Rita en Ingo. Voor Carmen wil ik weten waarom zij veel moeite heeft met het domein verhoudingen.

Stap 3: Interpretieren

- Breng veroorzakers in kaart in visgraatdiagram
- Gebruik 5 x waarom
- Kies 3 prioriteiten die je aan wilt pakken, gebruik hiervoor de impactmatrix

Meten en meetkunde is gefragmenteerd aangeboden en wordt gedurende de weken en maanden onvoldoende herhaald. Hierdoor beklijft de stof niet. Voorts ga ik te snel over op de formele sommen, waardoor leerlingen onvoldoende diepgaand begrip ontwikkelen. Ze ontwikkelen zo geen echt inzicht in het metriek stelsel. Dit geldt met name voor Jordan, Rita en Ingo.

ACTIE: Meten en meetkunde structureel herhalen (retrieval practice) en handelingsmodel beter inzetten.

Ik wil snel de nieuwe stof aanbieden zonder dat het voorgaande echt goed beheerst wordt. Ik plan ook te weinig oefentijd in. Hierdoor ontstaan hiaten en passen leerlingen strategieën niet goed toe. Jordan, Rita en Ingo beheersen de tafels (6,7 en 8) nog onvoldoende waardoor grote vermenigvuldigingen lastig voor ze zijn.

ACTIE: Goed observeren of stof echt beheerst wordt, voordat ik verder ga (beheersingsleren). Keuze maken in methode en voldoende oefentijd inplannen.

Ik geef te weinig expliciete instructie aan leerlingen die dat nodig hebben. Ik probeer ze te helpen tijdens zelfstandige verwerking, maar mis hierbij de focus. Bovendien oefenen ze de stof zo verkeerd in.

ACTIE: Inplannen pre- en reteaching op basis van exit tickets vorige les.

Stap 4: Handelen

Doelen en acties:

- Definieer de leerlinggerichte doelen
- Definieer op welke wijze je het effect meetbaar of merkbaar wilt maken
- Definieer de leraar acties en implementeer deze

In onderstaande voorbeelden zijn niet alle acties verder uitgewerkt:

(Leerlinggerichte) doelen <i>Op 16 juni beheerst 90% van de leerlingen de doelen voor meten en meetkunde van het voorgaande leerjaar.</i>		
Evaluatie: Vastlegging formatieve evaluaties na afloop van elke les		
(Leraar)acties	Wie?	Wanneer?
<i>Nadere analyse van de niet beheerste doelen meten en meetkunde van de vorige periode. Dit naast de cruciale leerdoelen leggen.</i>	<i>Sanne</i>	<i>voor 2 maart</i>
<i>Vorbereiden van lessen meten en meetkunde met grote nadruk op het doen. Hierbij ook voorinstructies inplannen, ruimte houden voor verlengde instructies en inplannen herhalingsmomenten.</i>	<i>Bram, Sanne</i>	<i>paralleloverleg: 15 maart</i>
<i>Geven van de lessen inclusief formatieve evaluatie tijdens en na afloop van elke les, week en maand.</i>	<i>Bram, Sanne</i>	<i>15 maart - 16 juni</i>
<i>Evalueren van proces en product</i>	<i>Bram, Sanne</i>	<i>paralleloverleg: 16 juni</i>

februari 2025, Drs. Martin Ooijevaar, directeur onderwijs

(Leerlinggerichte) doelen Op 26 juni beheerst Carmen de doelen verhoudingen (zie doelenoverzicht) eind groep 6.		
Evaluatie: Eindevaluatie 26 juni. Tussenevaluatie na 2 rekenblokken		
(Leraar)acties	Wie?	Wanneer?
Diagnostisch gesprek rondom verhoudingen met Carmen (breuken benoemen en vergelijken deel van geheel berekenen, relatie breuken en verhoudingen)	Reken-expert	3 maart
Plan maken om hiaten bij te werken met tussenevaluaties (koppeling met groepsaanbod blijven maken)	Reken-expert Sanne	10 maart
Plan bespreken met Carmen	Sanne	14 maart
Werken aan plan en bijstellen n.a.v. tussenevaluatie	Sanne	14 maart - 26 juni
Eindevaluatie	Sanne Rekenexpert	26 juni

Uitstapje: (26-6-2024)

Waarom digitale en papieren afnamen verschillen in resultaten kunnen opleveren.

De indruk bestaat (ook vanuit andere besturen) dat leerlingen met hoge scores op papieren toetsen lagere scores halen op digitale toetsen. Martin belde CITO met dit vraagstuk en het kan inderdaad kloppen. Hoe zit dit nu? In deze infographic staan de antwoorden.

